

Haerkens geeft als reservist ook nog onderwijs aan vliegerartsen binnen de KLu over ervaringen in de traumahelikopterwereld. Ook geeft hij, indien nodig, specifieke vliegmedische adviezen tijdens missies. Voor Wings of Care traint hij intensieve en acute medische teams door heel Nederland gebaseerd in een concept gebaseerd op Crew Resource Management (foto). Daarnaast geeft hij hierover lezingen en colleges en verzorgt hij symposia. Foto: Dave de Vaal, AVDD

Soms kom je iemand tegen die niet alleen zegt wat hij denkt, maar met zijn tomeloze energie en een onuitputtelijke gedrevenheid ook daadwerkelijk bereikt waar hij voor staat. Marck Haerkens, tot voor kort luchtmachtkolonel, is zo iemand. Hij bewandelt een uitzonderlijke loopbaan. Na het afronden van zijn artsopleiding start hij zijn luchtmachtcarrière als vliegerarts. Later haalt hij tevens zijn Groot Militair Vliegbrevet met typebevoegdheid op de Bölkow en de Apache. Deze dubbel functie wordt pilot-physician genoemd. Later voltooit hij tevens de opleiding tot traumachirurg. Omdat hij zijn chirurgische vaardigheden bij civiele ziekenhuizen bijhoudt – zoals gebruikelijk bij militair chirurgen – bevindt hij zich de jaren daarna op het grensvlak tussen de militaire luchtvaart en de medische wereld. Daar ontdekt hij dat het bij de luchtmacht zo vanzelfsprekende teamwork, nog nauwelijks wordt toegepast in Nederlandse ziekenhuizen. En dat terwijl het volgens hem van grote meerwaarde kan zijn.

Overeenkomsten

‘Een paar jaar geleden werd de luchtmacht gevraagd haar werkwijze uit te leggen aan de Intensive Care (IC) van het Sofia Kinderziekenhuis in Rotterdam, zodat ze beter als team konden samenwerken’, zegt Haerkens. ‘Vliegerpsycholoog Guus van der Elzen speelde in dat project

Haerkens in de tijd dat hij ook nog actiefdienend militair was. Nu geeft hij trainingen over Wings of Care waarin hij het voor hem unieke luchtmachtconcept ‘één team een taak’ uitlegt. (eigen foto)

Missie

De training in het Sofia Kinderziekenhuis was een succes en daarmee was de eerste stap naar het erkennen van de noodzaak tot teamwork binnen de zorg gezet. Mede daardoor besloot Haerkens jaren later de luchtmacht vaarwel te zeggen en het concept toe te passen met de organisatie Wings of Care. ‘De focus tijdens de opleiding ligt voor specialisten meer op het inhoudelijke vlak en dat terwijl je een dag na je opleiding

intensieve zorg heeft daardoor zelfs éénderde van de zorgverleners last van psychische klachten. Vliegers daarentegen hebben het belang geleerd van het bespreken van heftige ervaringen met collega’s. Persoonlijke ervaringen die moeilijker binnen hun vluchtte delen zijn, delen ze met professionals.’

Reservist

Hij is het niet altijd eens met de manier waarop de buitenwereld naar de luchtmacht

Oud-luchtmachtkolonel introduceert luchtmacht werkwijze in Nederlandse ziekenhuizen

Missionaris met ‘Wings of Care’

Tekst: June Smit

Als Apachevlieger, vliegerarts en chirurg opereert Marck Haerkens jarenlang op de grens van de luchtvaart en de medische wereld. In de voor de luchtmacht zo vanzelfsprekende slogan ‘Eén team, één taak’ ziet hij ook kansen voor de civiele medische wereld. Een jaar geleden begint hij daarom een uitdagende missie buiten de KLu. ‘Als de luchtmachtssystematiek in de medische wereld landt, is mijn missie geslaagd.’

Vorig jaar ontving Haerkens voor zijn activiteiten op het grensvlak van zorg en luchtvaart het ‘Generaal Snijders Erediploma’ uit handen van generaal bd Dick Berlijn. (eigen foto)

een zeer belangrijke rol. Het werken met CRM (Crew Resource Management, red.), SOP’s (Standard Operating Procedures), briefing en debriefing, en checklists en leiderschapstraining, is voor veel zorgverleners nieuw. We realiseerden ons dat zorgprofessionals heel gedreven zijn om persoonlijk excellent te functioneren, maar dat effectief teamwork binnen ziekenhuizen minder vanzelfsprekend is.’ Dat de luchtmacht werd gevraagd haar werkwijze uit te leggen, is volgens hem niet vreemd. ‘Er zijn behoorlijk wat overeenkomsten tussen de vliegende community en medische specialisten op de IC. Zo zijn er weinig bedrijfstakken waar je met hoog gemotiveerde mensen verantwoordelijke beslissingen moet maken onder tijdsdruk. De zorg spiegelt zich daarom gemakkelijk aan de professionele operaties van de militaire luchtvaart.’

baasje kunt zijn van een reanimatieteam. Ik ben van plan een nationale standaard te maken en niet alleen maar cursussen te verkopen. Ik zie het dan ook als een missie die ik heb bereikt als ik deze systematiek heb laten landen.’

Uniek product

Het teamwerkeffect en de leiderschapstraining worden volgens Haerkens positief ontvangen. ‘Eén team, één taak is niet alleen een slogan’, legt hij uit, ‘het is echt een uniek product. Zelfs in andere luchtvaartomgevingen is het niet altijd vanzelfsprekend. Wat ook nieuw voor zorgverleners is en uniek binnen de KLu, is om meer te praten over hun ervaringen. Daar is de cultuur in de medische wereld niet zo op ingericht en dat terwijl de psychische belasting zeer fors is. Binnen de

kijkt. ‘Op de uitstraling van de KLu op militaire omgevingen en opleidingen wordt nog wel eens afgegeven. Ondertussen is het wel een heel intensieve kwaliteitsorganisatie die uitstekend functioneert en op een unieke manier met zijn processen omgaat, ook tijdens uitzendingen.’

Over de reden waarom hij de luchtmacht toch vaarwel heeft gezegd, zegt hij: ‘Ik heb twee fantastische dingen mogen combineren, namelijk chirurgie en vliegen. Dat grensvlak is me meer en meer gaan interesseren en die interesse sloeg door naar de zorg. Nu ben ik met eigen risico dit project gaan doen, maar ik ben nog wel reservist. Ik kijk met een warm gevoel terug op de KLu en heb nog veel contact met de Apachecommunity. Soms heb ik mijn twijfels of ik wel slim ben geweest om alle zekerheden overboord te gooien, maar als deze missie slaagt, heb ik toch iets kunnen bijdragen. De positieve reacties geven mij de flow en energie om door te gaan.’

Kijk voor meer informatie op www.wingsofcare.nl.